

Temeljem članka 39. Statuta HPS-a i članka 4. Pravilnika o školovanju u HPS-u Izvršni odbor HPS-a na sjednici 20. svibnja 2024. donosi:

PROGRAM MALE PLANINARSKE ŠKOLE U HRVATSKOM PLANINARSKOM SAVEZU

Izrazi koji se koriste u ovom Programu u muškom rodu, a imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

OSNOVNA OBILJEŽJA

1. Naziv

Osnovni naziv školovanja uređenog ovim programom je: **mala planinarska škola**.

Osim osnovnog naziva mogu se koristiti i nazivi: **dječja planinarska škola** ili **planinarska škola za djecu**.

2. Opis

Škola omogućava upoznavanje osnova planinarstva i stjecanje osnovnih planinarskih znanja i vještina, a prilagođena je djeci uzrasta od 7 do 15 godina. Ona pruža osnovu za siguran i svrsishodan boravak djece u planinama te djelovanje djece unutar planinarske udruge.

Škola je namijenjena upoznavanju i informiranju djece o osnovnim mjerama sigurnosti pri sudjelovanju na izletima, turama i pohodima u planine.

NADLEŽNOSTI

3. Stručna nadležnost

Za stručna pitanja o programu i njegovom provođenju nadležna je **Komisija za školovanje HPS-a**. (u daljnjem tekstu Komisija).

4. Organizator

Organizator škole može biti:

- osnovna planinarska udruga članica HPS-a,
- županijski ili gradski planinarski savez,
- Komisija za školovanje HPS-a.

Prema odluci organizatora, škola se može izvoditi u suradnji s obrazovnom ili drugom javnom ustanovom (škola, nacionalni park, park prirode, Crveni križ i slično) ili specijaliziranom udrugom u HPS-u (stanice planinarskih vodiča, stanice HGSS-a).

5. Voditelj

Voditelja škole, na prijedlog organizatora, imenuje Komisija.

Za voditelja može biti imenovan **odgojno-obrazovni djelatnik ili druga stručna osoba pedagoške struke s planinarskim iskustvom, vodič HPS-a s važećom licencom** ili drugi **iskusni planinar** koji posjeduje dostatna znanja i organizacijske sposobnosti potrebne za organiziranje škole. Voditelj škole mora biti član osnovne planinarske udruge članice HPS-a.

Za voditelja ne može biti imenovana osuđivana osoba niti osoba protiv koje se vodi kazneni postupak.

Tijekom trajanja škole, voditelj određuje dnevni raspored aktivnosti, daje upute i određuje pravila koja omogućuju nesmetano provođenje programa škole te skrbi za siguran i ugodan boravak svih polaznika na terenu, u planinarskom objektu i slično.

6. Nastavno osoblje

U svrhu kvalitetnog rada s djecom školu provodi ovlašteno nastavno osoblje.

U izvođenju programa mogu, na poziv voditelja škole i pod njegovim nadzorom, sudjelovati odgojno-obrazovni djelatnici, vodiči HPS-a, članovi HGSS-a i druge stručne osobe.

Rad na školi ne može biti povjeren osobi osuđenoj za kazneno djelo niti osobi protiv koje je vodi kazneni postupak.

Svo nastavno osoblje za svoj rad odgovorno je voditelju škole.

Postupak licenciranja i uvjeti za licenciranje nastavnog osoblja utvrđuju se odlukom Komisije.

ORGANIZIRANJE ŠKOLE

7. Organizacijske zadaće

Pri organiziranju i provedbi škole na organizatora se primjenjuju zadaće i obveze uređene Pravilnikom o školovanju u HPS-u. Organizator je osobito dužan pravovremeno izraditi plan škole, od komisije zatražiti i pribaviti registraciju i verifikaciju te se skrbiti o provođenju škole u skladu s ovim Programom.

Škola se Komisiji prijavljuje sa službene adrese elektroničke pošte organizatora. Iznimno, škola se može prijaviti i s druge adrese elektroničke pošte, no tada u kopiji obavezno mora biti uključena službena adresa elektroničke pošte organizatora.

Organizator je osobito dužan objektivno i cjelovito informirati roditelje ili staratelje o načinu izvođenja škole i drugim pitanjima od njihova interesa.

Pri organiziranju i provedbi škole treba naročito voditi računa o posebnostima rada s djecom te o njihovoj sigurnosti.

Pri obavljanju zadaća propisanih Pravilnikom o školovanju u HPS-u i odlukama Komisije, voditelj izravno surađuje s Komisijom, izvješćuje ju o organizacijskim okolnostima i primjenjuje njezine upute.

8. Uvjeti za upis

U školu se mogu upisati isključivo djeca u dobi između 7 i 15 godina. Nije nužno, ali je dobrodošlo da dijete ima prethodno planinarsko iskustvo.

Dijete može školu pohađati više puta.

Obavezni uvjeti za upis polaznika su:

- članstvo u planinarskoj udruzi članici HPS-a – dokazuje se članskom iskaznicom s članskom markicom za tekuću godinu,
- pisana suglasnost roditelja ili staratelja kojom on potvrđuje da je upoznat s programom i planom škole te da je suglasan da dijete sudjeluje u tom programu,
- uplata školarine organizatoru škole.

Organizator može odrediti dodatne uvjete za upis polaznika. U slučaju popunjenja kapaciteta organizator može odrediti i dodatni izlučni kriterij ili obustaviti daljnje upise.

Djeca koja pristupaju školi trebaju biti opremljena odgovarajućim planinarskim cipelama (gojzerice ili trekking cipele), manjim ruksakom za dnevno planinarenje, kabanicom, odjećom dostatnom za planirano trajanje boravka u planini, jaknom, ljetnom i zimskom kapom, priborom za higijenu, kremom za zaštitu od utjecaja sunca, maramicama, bočicom za vodu, čeonom ili ručnom baterijskom svjetiljkom, čistim papučama i tenisicama za kretanje u planinarskom objektu i bližoj okolini te drugom opremom koju određuje organizator.

9. Trajanje

Škola se izvodi tijekom najmanje sedam dana boravka u planini.

Škola se može provoditi u obliku sedmodnevnog kontinuiranog boravka u planini, s bazom u planinarskom ili drugom objektu koji ima uvjete za provođenje programa, ili u obliku niza tematskih izleta tijekom školske godine, na način da se izvede najmanje 6 izleta, od kojih barem jedan mora biti višednevni.

Škola ne može trajati kraće od 7 dana niti duže od 6 mjeseci. U slučaju zainteresiranosti članstva, nepredvidljivih okolnosti ili drugih okolnosti, organizator može produžiti trajanje škole u dogovoru s nadležnim članom Komisije.

10. Mjesto održavanja

Glavnina škole mora se provoditi u planinskom okruženju.

NASTAVNI KURIKULUM

11. Predavanja

Škola započinje upoznavanjem djece s voditeljem i nastavnim osobljem te informiranjem o pravilima ponašanja u grupi, smještaju u planinarskom objektu, dogovorom o rasporedu dnevnih aktivnosti i drugim pojedinostima.

Škola sadrži sljedeća predavanja:

Br.	Nastavna tema	Sadržaj	Satnica
1.	Planinarenje, planinarstvo	<ul style="list-style-type: none"> • ciljevi, članstvo, planinarske udruge, HPS, kratka povijest hrvatskog planinarstva, informacija o planinarskim djelatnostima, hrvatske planine	1
2.	Kretanje i boravak u planinama	<ul style="list-style-type: none"> • osobna planinarska oprema, planiranje izleta, kako se pripremiti za izlet, korištenje vodiča i zemljovida, vremenska prognoza, tempo i dinamika hoda, planinarsko vođenje, komunikacija u skupini, markirani planinarski putovi, planinarske obilaznice, planinarski objekti (domovi, kuće, skloništa) i boravak u njima, korištenje šatora, izgradnja improviziranog bivka, pravila ponašanja u planini, planinarska etika, aplikacije i digitalni sadržaji za planiranje boravka i kretanje u planinama	1
3.	Zaštita prirode	<ul style="list-style-type: none"> • osnovna načela koncepta »Ne ostavljaj tragove« prilagođena obilježjima planinskih područja Hrvatske unutar i izvan zaštićenih područja, zaštićene biljne i životinjske vrste	1
4.	Opasnosti, pomoć i spašavanje u planini	<ul style="list-style-type: none"> • objektivne i subjektivne opasnosti, vremenske nepogode, poskliznuće, lutanje, mrak, životinje, ozljede - uzroci i vrste najčešćih ozljeda, pružanje prve pomoći, osnove spašavanja, obavješćivanje centra 112, signalizacija u slučaju nesreće, Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS), otklanjanje i izbjegavanje opasnosti	1
5.	Penjanje	<ul style="list-style-type: none"> • priprema i izvedba penjačkog uspona, osiguravanje pri usponu, čvorovi i navezivanje, tehnike penjanja, sporazumijevanje pri penjanju u stijeni, slobodno penjanje	1
6.	Orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> • strane svijeta, kretanje po terenu uz približnu orijentaciju, upoznavanje s kompasom i kartom, određivanje visine i profila terena, topografski znakovi, informacija o orijentacijskom natjecanju	1

Što veći dio nastave treba izvoditi na terenu kroz kraća izlaganja (predavanja) i neposredan dijalog voditelja i nastavnog osoblja s djecom te kroz edukativne vježbe i igre, prilagođene uzrastu djece. Poželjno je da se predavanja održavaju u prirodnom okruženju, bez uporabe računalne prezentacijske opreme (računalo, projektor, platno).

12. Praktični rad

Praktični dio nastave provodi se u prirodi, na planinarskim izletima.

Škola treba sadržavati **najmanje 6 organiziranih planinarskih izleta**, od kojih barem jedan višednevni izlet. Izleti trebaju biti ispunjeni edukativnim sadržajima, usklađeno s nastavnim temama obrađenim putem predavanja.

Poželjno je sadržaj škole obogatiti društvenim, sportskim i zabavnim aktivnostima među polaznicima.

Tijekom škole provode se sljedeće vježbe i praktični zadaci:

Br.	Nastavna tema	Sadržaj
1.	Kretanje i boravak u planinama	Vježba obuhvaća upoznavanje vještina kretanja u planini, uspon i silazak, brzinu hodanja, pravila za hodanje po planini, odmor, posebnosti kretanja po različitim terenima, upoznavanje s planinarskim putovima (markacijama i markiranjem) te upoznavanjem odnosa vodiča i skupine
2.	Orijentacija	Vježba se izvodi na lako prohodnom terenu s dobrim vidikom, u uvjetima dobre vidljivosti. Od instruktora se očekuje da demonstriraju, a od polaznika da usvoje sljedeće postupke: određivanje strana svijeta pomoću sunca i kompasa, usjeverivanje karte, razumijevanje brojčanog i grafičkog mjerila, korištenje aplikacija i digitalnih sadržaja za orijentaciju i navigaciju. Orijehtacijske vještine uputno je uvježbati obilaskom jednostavnog orijentacijskog poligona u manjim skupinama
3.	Izrada improviziranog bivka i postavljanje šatora	Vježba se izvodi tako da se formiraju skupine od 6-10 polaznika. Skupinama se daje uputa da sgrade biva od stvari koje pronalaze u prirodi i opreme koju imaju sa sobom. Za izgradnju je dovoljno sat vremena. Instruktori će u analizi naglasiti što je dobro kroz razgovor o izboru mjesta za biva, položaju i mjestu bivka te drugim zapažanjima. Na istovjetan način provodi se i vježba postavljanja šatora. Vježba je korisna radi jačanja zajedništva u skupini kroz timski rad.
4.	Zaštita planinske prirode	Organizirani posjet zaštićenom području uz interpretacijsko vođenje prilagođeno za djecu
5.	Čvorovi u planinarstvu*	Tijekom škole mogu se demonstrirati osnovni čvorovi: osmica, lađarski, polulađarski i prusik. Radi lakšeg usvajanja uputno je vježbanje ponavljati na više izleta.
6.	Prva pomoć*	ABC pregled, brzi pregled ozljeda, okretanje na bok, reanimacija, imobilizacija, previjanje rane
7.	Penjanje*	Demonstracija penjanja „top-rope“. Ako postoji mogućnost, za opremljene polaznike (s pojasom i kacigom) može se organizirati vježba u kojoj će osobno probati takvo kretanje. Pri izvođenju vježbe nužno je posebno skrbiti o sigurnosti na penjačkom poligonu.
8.	Speleologija*	Posjet turistički uređenom speleološkom objektu
9.	Obilazak planinarske obilaznice*	Ako postoji takva mogućnost, polaznici škole će na jednom ili dva izleta organizirano proći jednu lako pristupačnu planinarsku obilaznicu

Praktični dio nastave može se izvoditi u obliku kombiniranih vježbi koje sadrže zadatke prema navedenim nastavnim temama.

Izvođenje zadataka iz nastavnih tema označenih zvjezdicom (znakom *) nije obavezno i provodi se fakultativno, ako organizator ima mogućnost organizirati ih i ostvariti na odgovarajući način.

13. Literatura

Kao osnovna nastavna literatura za malu planinarsku školu koristi se sljedeće izdanje:

- Dječji planinarski dnevnik, HPS,
- Prijevod i prilagodba edukacijskih materijala »Ne ostavljaj tragove« dostupnih na internetskim stranicama »Leave no trace« u inačicama koje odgovaraju dobi polaznika.

Uz osnovnu nastavnu literaturu mogu se koristiti sljedeća izdanja i mrežni izvori:

- A. Čaplar: Planinarski udžbenik, HPS,
- Planinarski dnevnik, HPS,
- Hrvatski planinar, časopis Hrvatskog planinarskog saveza,
- Mrežne stranice Hrvatskog planinarskog saveza, www.hps.hr.

14. Ishodi učenja

Očekivani ishodi učenja su:

- poznavati i primjenjivati osnovne informacije o planinarstvu i planinama,
- poznavati planinarsku opremu za jednostavne izlete,
- razvijene dobre navike o ponašanju u planini i u skupini planinara,
- razvijena motiviranost za daljnje planinarsko djelovanje.

15. Uvjeti uspješnosti završetka škole

Tijekom škole voditelj prati pohađanje predavanja te zalaganje sudionika u provođenju praktičnih vježbi i zadataka te utvrđuje za svakog polaznika zadovoljava li uvjete uspješnosti završetka škole.

Uvjeti uspješnog završetka škole su:

- zalaganje u ispunjenju zadataka,
- sudjelovanje na najmanje 70% izleta škole.

U slučaju kada zbog opravdanih razloga polaznik nije mogao sudjelovati u dovoljnom broju predavanja ili izleta, voditelj škole može odrediti dodatne uvjete, npr. sudjelovanje na dodatnim izletima, vježbama ili slično.

16. Uvjerenje o završetku škole

Na kraju škole ne provodi se ispit.

Uspješnim završetkom škole polaznik stječe pisano uvjerenje – diplomu Hrvatskog planinarskog saveza o uspješno završenoj školi.

Diploma male planinarske škole ne može zamijeniti diplomu opće planinarske škole i ne može se koristiti kao osnova za upis u programe specijalističkog školovanja u HPS-u, za čiji je upis uvjet uspješno završena opća planinarska škola.

USAVRŠAVANJE

17. Usavršavanje i obnavljanje znanja i vještina

Nakon završene škole zainteresirani član svoje djelovanje nastavlja:

- sudjelovanjem na organiziranim planinarskim izletima, turama i pohodima,
- sudjelovanjem u redovitim aktivnostima matične planinarske udruge,
- razmjenom iskustva s drugim zainteresiranim članovima.